

Dansk Skoleforening
for Sydslesvig e.V.

Læsning

Skoleforeningen har læsning som et af sine satsningsområder. Mere end 2000 elever i 2. til 5. klasse har netop deltaget i gruppelæseprøver. Side 6

“ Vi har i vores 4. klasse udvidet »normal«-begrebet, og det er en succes i sig selv.

Henriette Nøiers, Jens Jessen-Skolen
om inklusion og undervisningsdifferentiering.

Side 3

Skoleforeningens arkiv

Nye rammer på Stuhrsallee.

Side 4 og 5

FOTO: ANNELISE MØLVIG

FOTO: DCBIB

Feriebørn

Historiestuderende skriver sit speciale om de sydslesvigske feriebørn.

Side 5

Grønt lys for samråds-aftalen

Mindretal

Skoleforeningens styrelse er enig om, at udkastet til en ny samrådsaftale er en god basis for det fremtidige arbejde i det danske mindretal.

Den nye samrådsaftale, som er fundamentet for samarbejdet mellem de forskellige sydslesvigske organisationer og foreninger, er blevet godkendt af Skoleforeningens styrelse.

- Vi kan være særdeles tilfredse med det, der er kommet ud af forhandlingerne mellem organisationsformændene, sagde Skoleforeningens formand, Udo Jessen, på styrelsesmødet tirsdag aften.

Konstruktivt

- Vi har haft et konstruktivt forløb, uafhængigt af hvad man har kunnet læse i avisen. Det er da klart, at man ikke starter forhandlinger med at være enige, sagde han. Formanden gjorde det klart, at der ikke var spillerum for at komme med flere ændringsønsker i forhold til det papir, der nu foreligger, og det er der efter hans mening heller ikke nogen grund til.

- Det, vi har forhandlet os frem til, ligger indenfor det mandat, jeg fik med af jer styrelsesmedlemmer. Hvis vi åbner op for, at der kan komme yderligere ændringer, er aftalen død, sagde Udo Jessen.

Konsul Henrik Hansen, som var til stede på styrelsesmødet, var enig.

Det bedst mulige

- Det officielle Danmark ser opmærksomt på, hvad der sker i Sydslesvig. Uenigheden i Samrådet har ikke været formålstjenlig. I skal ikke lade jer provokere og irritere af indspark, der kommer fra højre og venstre, men forholde jer til det udkast, der ligger foran jer, sagde han.

Således fulgte styrelsen formandens anbefaling om at stemme ja til udkastet, og aftenens mødeleder Lars Petersen konkluderede:

- Jeg tror, vi har fået det bedst mulige ud af forhandlingerne.

Læs mere side 2

Ny lov styrker ligestillingen

Børnehaver

Finansieringen af mindretallets daginstitutioner skal ind i daginstitutionsloven.

Den slesvig-holstenske regering er i gang med at ændre daginstitutionsloven. SSWs gruppeformand Lars Harms præsenterede for nylig de planlagte ændringer, som også får betydning for de danske daginstitutioner.

- I den gældende forordning står der, at delstatens danske daginstitutioner i forhold til finansieringen skal tilgodeses adækvat, men vi oplevede under ministerpræsident Peter-Harry Carstensen, hvor meget en forordning er værd. Den daværende regering besluttede at skære tilskuddet til de danske skoler ned til 80 procent, og en forordning kan uden videre ændres. Ved at vi følger formuleringen ind i den nye daginstitutionslov, bliver tilskuddene til de danske daginstitutioner yderligere sikret, for en lov kan kun ændres ved, at man har et flertal i den slesvig-holstenske landdag, sagde Lars Harms.

Den nye daginstitutionslov inde-

holder også et afsnit om støtte til hjemmesprogene. Det kan blandt andet føre til bedre vilkår for de danske daginstitutioner, hvor der også tales frisisk.

Sprogarbejde

- På nuværende tidspunkt er det sådan, at specielle sprogtilbud kun kan få økonomisk støtte, når det handler om flygtninge, der skal lære tysk. I fremtiden vil det også være muligt at få tilskud til tilbud der for eksempel omhandler dansk, plat-tysk eller frisisk, sagde Lars Harms.

Skoleforeningens dagtilbudschef Petra von Oettingen er glad for ændringerne.

- At de danske daginstitutioners finansiering nu bliver til lov er et godt eksempel på, at vores arbejde værdsættes af regeringen. De danske daginstitutioner er en integreret del af delstatens børnehavemiljø. Vi ser også frem til, at vores sprogarbejde i forhold til det frisiske på vestkysten styrkes igennem ændringerne i loven, siger hun.

Går alt efter planen, træder den nye daginstitutionslov i kraft til maj næste år.

Udo Jessen møder forbundspræsident Joachim Gauck

Anerkendelse

Nytårsreception med Skoleforeningens formand finder sted på Schloss Bellevue.

Skoleforeningens formand, Udo Jessen, er inviteret til Forbundspræsident Joachim Gaucks nytårsreception på Schloss Bellevue i Berlin den 8. januar. Udo Jessen er en af cirka 70 borgere, som hvert år inviteres med til receptionen, fordi de på en eller anden vis har engageret sig i samfundet.

- Jeg ved godt, at det lyder lidt kli-

cheagtig, men det er nu en stor ære at hilse på forbundspræsidenten, siger Skoleforeningens formand.

Hilsen fra mindretallet

Udo Jessen ser også invitationen som en anerkendelse fra det officielle Tyskland af, at det danske mindretal er en integreret del af det tyske samfund.

- Jeg glæder mig meget til at overbringe en hilsen fra mindretallet og benytter nok lejligheden til at invitere Joachim Gauck til et besøg i Sydslesvig, siger Udo Jessen.

FOTO: ARKIV

Forbundspræsident Joachim Gauck inviterer til nytårsreception.

Et blik tilbage

Nu er der juleferie, børnenes hjerter banker hurtigt. Fem lange dage er der til juleaften. Det er den tid om året, hvor man lige stopper op og lader årshjulet rulle forbi ens bevidsthed. For os i Skoleforeningen har det virkelig været et usædvanligt år. Udover det daglige arbejde med den pædagogiske og faglige udvikling har vi skabt mere end 150 nye vuggestuepladser, intensiveret indsatsen for sprog og læsning igennem læsekoordinatorer og læseskublærere på alle skoler, afholdt mange kurser for vores medarbejdere og meget mere, som I kan læse om i Fokus, på hjemmesiden eller i årbogen. Men ud over det har Skoleforeningens voksenundervisning i samarbejde med SSF haft gang i et fællesprojekt omkring en ny kursusform for forældre med deres børn. Formidling af dansk sprog og kultur som et familieforehavende ude på vores dejlige Jaruplund Højskole var meget efterspurgt. Spil Dansk Dagen, Sydslesvigman, Efterskoledagen, Skurk i Berlin, Bytte-Viden-Cafeen, Grøn Festival, innovationspris til Risum, Lyspigerne i New York er kun nogle få udpluk af de fantastisk mange aktiviteter, der er sket i Skoleforeningen i løbet af året

Mindretalsrelevant har Skoleforeningen som en del af det sydslesvigske Samråd været med til at forhandle det nu foreliggende udkast til en ny Samrådsaftale på plads. Nu skal de respektive bestyrelser, forretningsudvalg, formandskab og styrelser behandle den og komme med en tilbagemelding, så den forhåbentlig kan vedtages i Samrådet den 22. marts. Skoleforeningens styrelse bakker enstemmigt og helhjertet op om udkastet, som vil bidrage til at styrke Samrådets rolle i Sydslesvig og udadtil. Lad den aftale have en virkning som den Samrådsaftale, der blev vedtaget i 1971. Den førte til tredive års godt samarbejde i Samrådet.

Udo Jessen, formand

Et andet stort emne inden og uden for Skoleforeningen var og er vagtskiftet på vores topposter. Efter 42 år i Skoleforeningens tjeneste valgte Børne - og Dagtilbudschef Birgit Messerschmidt at gå på pension, og her ved årsskiftet 2015/16 er der også vagtskifte på selve direktørstolen.

Anders Molt Ipsen har i over 37 år med stort engagement haft sit virke i Skoleforeningen. Siden 1. januar 2000 har han været direktør. Hans faglige viden og engagement, den enorme flid og det altid pædagogisk funderede og dybt humanistiske menneskesyn har ligesom hans personlige integritet og den lyttende, varme, troværdige personlighed præget foreningen.

Skoleforeningen takker Anders Molt Ipsen den 22. januar for hans mangeårige virke med en afskedsfestsammenkomst. Jeg ønsker på styrelsens vegne at sige stor tak til Anders og Birgit. Samtidig siger jeg selvfølgelig tak til alle medarbejdere og folkevalgte for det fantastiske arbejde, I udfører for vores alles forening. Vi er Skoleforeningen! En tak skal også gives til de mange gode samarbejdspartnere, Skoleforeningen har inden og uden for mindretallet. Og til slut skal der endnu en gang lyde et stort velkommen til vores nye direktør, Lars Koefod Jensen. En god jul og et godt nytår til jer alle.

Skoleforeningens formand og direktør Udo Jessen og Anders Molt Ipsen under et Samrådsmøde.

Samrådsaftale: Et godt forhandlingsresultat

Mindretal

Skoleforeningens styrelse er tilfreds med udkast til ny aftale.

Skoleforeningens styrelse har på sit seneste møde sagt ja til udkastet til en ny samrådsaftale. Det indeholder i al væsentlighed de punkter, Skoleforeningen prioriterede, da Udo Jessen på vegne af Skoleforeningens styrelse gik ind i forhandlingerne for at styrke samarbejdet i Sydslesvig.

Fremadrettet

- Jeg er særdeles tilfreds med resultatet, da kræfterne nu kan bruges fremadrettet. Samrådet står stærkere, og vi kan koncentrere os om at løse problemer frem for at bruge tid på diskussioner om, hvilken forening der er mest betydningsfuld. Hver eneste forening i Sydslesvig bidrager på enestående vis til det fællesskab, vi alle er en del af. Foreningerne er såvel indadtil som udadtil kendetegnet ved at have et stort medejerskab og ansvarsfølelse over for helheden. Det er ret enestående,

De vigtigste punkter i aftalen

- Samrådet består af ligeberettigede og selvstændige foreninger.
- Foreningerne bestemmer og udpeger selv, hvem de skal lade sig repræsentere af (ingen habilitetsregel).
- Samrådet vælger sin formand blandt samtlige medlemmer, hvor alle medlemmer er valgbare og hvor hvert medlem har en stemme.
- Samrådets formand varetager repræsentative opgaver på det danske mindretals vegne.
- SSF's tilsluttede foreningers status afklares senest inden for en kommende tre-årig periode.

og det skal vi huske at værne om og udbygge, udtaler Skoleforeningens formand Udo Jessen.

Ja til forandring

- Med den nye aftale siger vi ja til forandring, ja til mere åbenhed og mere diskussion for at styrke samarbejdet i Samrådet og i Sydslesvig. Det sker bl.a. ved, at Samrådet fremover vil tage initiativ til at gennemføre konferencer, hvor væsentlige

emner kan blive belyst og diskuteret blandt mindretallets medlemmer. Det lover godt for fremtiden, siger Udo Jessen. Aftalen skal nu godkendes af de enkelte organisationer og efter planen endelig vedtages på et samrådsmøde i marts 2016.

Lærdom kan man føle på

Emneuge

Børnehavebørn brugte sanserne i emneuge.

Kobbermølle Børnehave arbejder i dette børnehaveår med emnet »Mig selv og min krop«. Det er et fællesemne for hele huset.

Målet er, at børnene udvikler deres ordforråd, kan sætte ord på kropsdele. Ordene gøres begribelige for børnene igennem bevægelses- og sanseoplevelser, fokusordene er betegnelsen af den enkelte kropsdel, som hånd, fod og betegnelsen af forskellige bevægelser f.eks. klappe i hænderne, trampe med fødderne. Børnene skal blive mere bevidst om deres krop, få en større forståelse af egen identitet og kropsbevidsthed. De laver selvportrætter, laver fod- og håndaftryk og bliver målt og vejlet. Forleden havde hele børnehaven

Børnehavebørnene tog fat på sanseoplevelserne.

en emneuge på tværs af grupperne. Emnet var sanserne, og hele ugen

var der masser at lytte til og føle og smage på.

Når »normal«-begrebet bliver udvidet

FOTOS: DANIEL DÜRKOP

Inklusion

Et meningsfuldt fællesskab på Jens Jessen-Skolen.

På Jens Jessen-Skolen i Flensborg har eleverne i 4. klasse været igennem en del udfordringer. Dels har der været mange lærerskift, dels har der været og er der stadig rigtig mange elever med meget forskellige og særlige behov.

Udfordringer

Klassens udfordringer er meget brede. De rækker fra handicap over sociale vanskeligheder til sproglige udfordringer med et barn, der først skal til at lære dansk og tysk. Klassen har på grund af de særlige udfordringer af skolekontoret fået bevilliget ekstra timer i form af lærertimer og pædagogtimer. Der er en skoleledsager i klassen, og de implicerede lærere arbejder i et team for at få struktureret undervisningen på en hensigtsfuld måde.

- Jeg synes, at klassen er et godt eksempel på, at inklusion og differentieret undervisning kan fungere. Børnene indgår i et meningsfuldt fællesskab, siger klassens matematiklærer, Henriette Nøiers.

En selvfølge

- De er blevet til nogle mere rummelige børn. For dem er det en selvfølge, at de hjælper hinanden, siger hun.

Og det er netop det indtryk, man får, når man spørger rundt i klassen, hvad sammenhold og venskab betyder for de unge. For dem handler det nemlig om, at man holder sammen og tager sig af hinanden. Det handler om, at alle skal kunne være med, selv når de for eksempel ikke kan løbe så hurtigt - som en af drengene i klassen. Han er også med, når der spilles fodbold, og han føler sig inkluderet i fællesskabet.

For Henriette Nøiers har organisationen af undervisningen haft en stor betydning for, at inklusion og undervisningsdifferentiering lykkes. Der er et sammenspil mellem det pædagogiske teams vilje, holdningen til inklusion og de nødvendige ressourcer, der afgør om inklusionsmålet kan opnås. For det er en stor opgave.

Ekstra ressourcer

- Det er godt, at vi har fået de ekstra ressourcer, der gør det muligt, at vores team kan arbejde med inklusio-

nen. Det, man får ud af det, er ikke kun, at børn med forskellige forudsætninger kan udvikle sig bedst muligt. Vi har i vores 4. klasse fået ud-

videt »normalbegrebet«, og det er jo en succes i sig selv, siger hun.

Hvad er inklusion

Inklusion handler om barnets oplevelse af at være en del af det sociale og faglige fællesskab. Det er centralt for, at barnet kan lære noget og udvikle sig.

Alle børn har forskellige behov. Øget inklusion i skolen indebærer, at flere elever skal indgå i den almindelige undervisning. Eleverne skal samtidig have bedre faglige resultater – og de skal fortsat trives.

Børn er meget optaget af deres relationer til andre børn - og af at være en del af fællesskabet. Når man arbejder med at skabe trivsel, læring og udvikling for det enkelte barn, er det derfor vigtigt at fokusere arbejdet om fællesskaberne.

Særlig støtte i skolen skal medvirke til, at børn med særlige undervisningsmæssige behov har mulighed for at udvikle sig på lige fod med andre børn.

Inklusion handler om et helt grundlæggende menneskesyn og er ikke en aktivitet for sig selv. Undervisning og aktiviteter, som skolen sætter i værk for at styrke elevernes læring, trivsel og udvikling, sker i et læringsfællesskab, og læringsfællesskabet er en forudsætning for inklusion. Det er i dette fællesskab, eleverne lærer - af lærerne og af hinanden.

Jens Jessen-Skolen hejser det grønne flag

Miljø

Skolens elever gør en indsats for mere bæredygtighed.

Miljø og natur kommer til at stå øverst på skemaet på Jens Jessen-Skolen i Flensborg i den kommende tid. Sidste uge fik skolen overrakt Friluftsrådets »grønne flag« af Flensborgs overborgmester Simon Faber (SSW).

»Grønt Flag Grøn Skole« er et miljøundervisningsprogram for bæredygtig udvikling. Det Grønne Flag er med til at give skolen en synlig grøn profil, og målet er at bidrage til, at børn og unge bliver aktive medborgere, der kan tage hånd om natur og miljø.

Forudsætning for, at en skole får det grønne flag, er, at skolen ned-sætter et miljøråd med deltagelse af

bl.a. elever. Miljørådet planlægger og rådgiver om skolens grønne arbejde. Miljørådet kan også tage initiativer til at gøre skolen mere bæredygtig.

Det er især Jens Jessen-Skolens 8. og 9. klasse, der er involveret i projektet. Nogle af eleverne har også deltaget i et undervisningsforløb omkring emnet.

»Det grønne flag« bliver altid udleveret for et år ad gangen, så udmærkelsen er også motivation til at fortsætte arbejdet.

- Vi vil for eksempel styrke vores naturfag og se på mulige energibesparelser, siger skoleleder Lars Borst.

Overborgmesteren roser de unge for deres engagement:

- Det er et vigtig emne, I tager fat i, og jeg er sikker på, at jeres nysgerrighed sørger for, at vi voksne kommer til at lære noget om emnet, siger Simon Faber.

Elever fra 8. og 9. klasse får det grønne flag af overborgmester Simon Faber.

FOTO: DANIEL DÜRKOP

Der er næsten 1000 hylder i Skoleforeningens arkiv.

Den fælles hukommelse er sat i system

Arkiv

Skoleforeningens arkiver har været splittet op i fugtige kældre og på lofter, og ingen har haft chance for at finde tingene. Nu er de samlet på Dansk Skoleforening i Stuhrs Allé, papirerne er systematisk arkiveret, og der er styr på luftfugtighed, lys og brandsikring.

Kasse efter kasse bliver båret ind og stillet ind på hylderne i modtagerummet. Herfra bliver indholdet sat ind på det rette sted i de store, gråhvide kompaktreoler, der med et håndsving bliver skilt ad, så man kan komme ind med et rullebord og stille på plads. Eller finde.

Mens Hans Andresen var skole-direktør i Dansk Skoleforening for Sydlesvig fra 1989, til han gik på pension ved årsskiftet 1999-2000, håbede han hele tiden at få oprettet et rigtigt arkiv for alle Skoleforeningens papirer.

- Da jeg gik på pension, tilbød jeg at arbejde for arkivet som en bod for min dårlige samvittighed over ikke at have fået lavet et arkiv, siger han, mens han tager en pause i arbejdet med at flytte flyttekasserne fra Jørgensby-Skolen til de nyrenoverede lokaler på Stuhrs Allé, hvor Skoleforeningens indkøbskontor tidligere holdt til.

Frivilligt arbejde

Men han er ikke alene: Siden 2009 har Aase Winberg været ansat til at få styr på de mange kasser, mapper og løse papirer og arkivere dem efter et gennemskueligt system med numre og under-numre. Hun er også gået på pension, men får løn for at arbejde med arkivet 300 timer om året - det vil sige et par gange om ugen.

Hendes mand, Carl Nielsen, rækker en kasse til hende. Det er ham, der lægger dem ind i Mercedesen oppe på Jørgensby-Skolen, kører ned til Skoleforeningen og bærer dem hen til det nye arkiv.

- Hun ville blive slidt op af at bære alle de kasser, så jeg kunne vælge mellem at pleje hende hjemme eller hjælpe hende og Hans, siger han med et lunt glimt i øjet.

Alene de seneste dage har han kørt 250 kasser.

Hvor mange timer, de tre reelt lægger i arbejdet, og hvor mange kilometer den private stationcar kører med kasser, vil ingen af dem ud med. De kalder arbejdet for en hobby.

- Det er interessant. Der er mange spændende dokumenter, siger Aase og nævner korrespondance med skoler og børnehaver, tyske og danske myndigheder samt læseplaner, lejrskoler, statistik og meget mere.

- Hans er god til at fortælle både om baggrunden for dokumenterne og detaljer om dem, siger hun og tilføjer:

- Og så er det hyggeligt at have Carl med.

Et arbejdsarkiv

Indtil slutningen af 1990erne var Skoleforeningens papirer gemt rundt om, men langsomt blev der gjort forsøg på at samle tingene. Først i en staldbygning ved Center for Undervisningsmidler, så ind i en lille stue og for syv år siden begyndte Aase og Hans at samle det i Jørgensby-Skolens kælder.

Her kunne de endelig begynde at sortere og strukturere.

- Det er første gang, hele arkivet nu kan være et sted - og blive opbevaret rigtigt, siger Hans Andresen og viser rundt.

Allerførst er der et stort rum, der

fungerer som modtage-rum. Bagved 20 store mobile kompaktreoler med håndtag, der rummer i alt 940 hyl-demeter, og ved siden af er der kontorer og mere opbevaringsplads.

Tilbage til 1920

Arkivet går tilbage til 1920, da forløberen for Duborg-Skolen blev oprettet. En egentlig skoleforvaltning kom først i 1945.

- Jo nærmere nutiden, vi kommer, jo mere papir er der, siger Hans og tilføjer:

- De seneste ti år er der produceret mere papir end nogensinde før.

Han betegner Skoleforeningens arkiv som et ungt arkiv, men siger, at 47 skoler, børnehaver, heldagsskoler, fritidsordning og alt det andet skaber mange sager og dokumenter.

- Det er først og fremmest et arbejdsarkiv, men det får naturligvis efterhånden også en historisk betydning, pointerer han.

- Det er hele Skoleforeningens hukommelse både i det nære og det, der ligger længere tilbage. Vi kan slet ikke undvære det.

Hans tilføjer, at nu er arkivet endelig placeret der, hvor der er mest brug for det: Midt i Skoleforeningens centralforvaltning.

- Jeg håber, at det her arkiv dækker Skoleforeningens behov for de næste ti-tyve år, siger Hans Andresen.

Annelse Mølvig

Efter pensioneringen gik Hans Andresen i gang med arkivarbejdet. I 2009 fik han følgeskab af Aase Winberg.

FOTOS: DANIEL DÜRKOP

Det finder man i arkivet

Undervejs har der været dokumenter, der særligt har fanget Hans Andresens opmærksomhed/interesse:

Weimar og Hitler

Skoleforeningens første forretningsråds-protokol, som dækker årene fra 1920 til 1935. Den indeholder vigtige vidnesbyrd om det danske skolearbejdes vilkår i Weimar-republikkens dage og i de første år under Hitler-styret.

Værnemagt

Nogle af de tidligere elever fra Duborg-Skolen blev indkaldt til den tyske værnemagt. Flere af dem sendte breve hjem til deres gamle skole fra deres garnisonsby eller fra selve fronten.

- Det har gjort indtryk, at mange af dem betonede, at mindet om skoletiden og de værdier, de havde fået med sig, havde hjulpet dem over mange vanskeligheder, siger Hans Andresen og oplyser, at flere af de forhenværende elever aldrig kom tilbage.

Ejderstrid

Fra 1963 til 1969 var aviserne både nord og syd for grænsen fyldt med artikler om Ejderstriden. Papirerne, der dokumenterer skolekonflikten i Rendsborg, er nu gemt i arkivet.

Ansøgning

Anker Schøler, skoleleder på Garding danske Skole fra 1948 til 1956, sendte en ansøgning på vers til skoledirektør Bernhard Hansen (skole-

direktør fra 1946 til 1961) lige efter 2. Verdenskrig.

- Jeg forestiller mig, at de første »normale« ansøgninger ikke havde givet det ønskede resultat, så Schøler derfor forsøgte at tale til skoledirektørens poetiske åre, siger Hans Andresen.

Ansøgningen blev sendt i en tid, da der var pladsproblemer, og undervisningen foregik i barakker. (Garding danske Skole blev senere til Vestejdersted danske Skole, der lukkede i 2008)

»Kære Bernhard Hansen
Mens bladene hvirvles i dansen af stormen derude så grum og barsk,
og regnen væder den grønne marsk,
da brænder et ønske hed i vort sind:
gid vi kunne få cykler ind,
og skovl og spade og trillebør vil også gerne ind bag en dør,
og hvor skal vi gemme vort brændsel hen,
og nu skal tøjet vaskes igen.
Ak ak ak,
giv os snart en ny barak.
Tak!
Venlig hilsen fra en lærerfamilie der i øvrigt har det godt«

Ukendt feriebarn optaget i 1949.

Videnskabeligt arbejde om sydslesvigske feriebørn

Forskning

Det danske feriebørnsarbejde i Sydslesvig skal i historiebøgerne, ikke i glemmebogen.

Marianne Brink Jensen er historiestuderende ved Syddansk Universitet i Odense og skal til februar skrive speciale om de feriebørn, som kom til Danmark fra Sydslesvig i perioden 1949-1974, og deres værtsfamilier. Hun vil derfor rigtig gerne i kontakt med flere feriebørn og værtsfamilier.

- Jeg har lavet to spørgeskemaer - til feriebørnene og til værtsfamilierne - for på den måde at samle informationer omkring deres oplevelser, siger Marianne Brink Jensen.

Et tilfælde

At det netop er feriebørnene, der blev hendes emne, er faktisk helt tilfældigt.

- Jeg kommer fra Brørup, og min

plan var egentlig at skrive noget lokalhistorisk. Jeg var nede på lokalarkivet for at finde noget om tiden under og efter 2. Verdenskrig i gamle lokalaviser, men der var stort set ikke noget materiale, fortæller hun.

Men på lokalarkivet sad Andreas Bruun, og han fortalte Marianne Brink Jensen om feriebørnene fra Sydslesvig, som han selv havde haft nogen af.

- Jeg syntes, emnet lød utrolig spændende, og da jeg kender Mogens Rostgaard på Dansk Centralbibliotek i Sydslesvig, henvendte jeg mig til ham først for at få flere informationer. Desværre havde de ikke andet end nogle lister fra den tid, der interesserer mig. I det hele taget må man sige, at der ikke findes sekundærlitteratur om de sydslesvigske feriebørn. Dem er der aldrig blevet skrevet om, og netop det gør arbejdet så spændende. Det er et helt uudforsket emne, som jeg meget gerne vil være med til at dokumentere, så det kommer med i historiebøgerne og

ikke i glemmebogen, siger hun.

Samler data

Marianne Brink Jensen er lige for tiden i gang med at samle data. Først når det arbejde er færdigt, finder hun den problemstilling, hendes speciale skal belyse nærmere.

- Derfor er jeg fortsat på jagt efter flere af de involverede fra denne tid, så mit baggrundsmateriale bliver så stort som muligt. Så har du været feriebarn, eller kender du nogen, som har, vil jeg meget gerne kontaktes, siger hun.

Man kan henvende sig til Marianne Brink Jensen på mbj1@hotmail.com.

Har man ikke internet, kan spørgeskemaet også rekvireres og afleveres hos tidligere leder af feriebørnskontoret Alfred Mejenborg, Dohlenweg 3, 24976 Handewitt, tlf. o 170 322 307.

FOTO: DANIEL DÜRKOP

Glæden var stor hos de hjemvendte og deres familier.

Positiv udvikling for læsningen fortsætter

Læseprøver

Flere sikre læsere i 3. til 5. klasse. Tilbagegang i 2. klasse skal analyseres.

Mere end 2000 børn i 2. til 5. klasse har i år deltaget i de såkaldte gruppelæseprøver. Skoleforeningen har afholdt prøverne i deres nuværende form de seneste tre år. Eleverne i 2. og 3. klasse er blevet prøvet i ordlæsning, mens eleverne i 4. og 5. klasse er blevet prøvet i sætningslæsning. Ordlæsningsprøven viser elevernes ordlæsningsniveau og det ordniveau, eleverne er på vej til at beherske. Opgaven er, at det læste ord skal parres med en af fire tegninger, og prøven ser både på, hvor sikkert opgaven løses, og hvor hurtigt den løses. Metoden ved sætningslæseprøven er den samme. Den består af et billede og fire sætninger. For hver sætning skal eleverne markere, om

den passer til billedet.

- Gruppelæseprøverne inddeler eleverne i fem eller seks kategorier, afhængig af prøven. Hver kategori udtrykker en fase i læseudviklingen. Vi betegner eleverne som 'sikre læsere', når de befinder sig i bedste tre kategorier 'Beherskelse', 'Automatisering' eller 'Elitelæser', siger Katrin Lass fra Skoleforeningens PPR.

Sikre læsere

- Skoleforeningen har sat sig som mål, at vi vil have procentvis flere elever, der kan betegnes som 'sikre læsere' i alle fire prøver. På 3., 4. og 5. årgang har der været en fremgang i antallet af sikre læsere. På 2. årgang har der været en nedgang i antallet af sikre læsere i forhold til sidste år, siger hun.
- Sammenfattende kan det siges, at antallet af helt usikre læsere er gået ned på 2., 4. og 5. årgang. Der er sket en minimal forøgelse i antallet af helt usikre læsere på 3. årgang

(0,4 %). Samlet set går det den rigtige vej for de fleste årgange – på nær vores 2. årgang. Vi skal stadig have stor fokus på læseindsatsen, så vi kan få flyttet vores store mellemgruppe på alle årgange over i de mere sikre læsekategorier, så læsefærdigheden ikke står i vejen for elevernes læring, siger Katrin Lass.

Læseindsats i indskolingen

På 2. årgang har hver 5. læser et så usikkert resultat i ordlæsning, at der bør sættes på at forøge læseindsatsen i indskolingsfasen. Læseskubindsatsen har i 2015 haft fokus på elever fra 2. klasse, som indgår i den nuværende 3. klasse. Derfor kan læseskubindsatsen ikke aflæses af nuværende 2. klasses læseresultater. For at forøge antallet af sikre læsere i indskolingen anbefales det, at læseskublærerne orienterer sig mod elever fra 1. klassetrin og styrker samarbejdet om læsning mellem daginstitution- og indskolingsområdet,

samt at undersøge mulighederne for hensigtsmæssig brug af læsebånd i indskolingen.

Forøgelsen af antallet af sikre læsere i 3. klasse kunne skyldes læseskubindsatsen, og det bør undersøges nærmere, hvordan læseskubinderne fra 2. årgang har klaret sig i denne gruppeprøve. - Vi har en mindre stigning i antallet af usikre læsere på 3. årgang, som dog med en procent under 5 er en forventelig andel af meget usikre læsere på en årgang. På 4. og 5. årgang kan vi se et yderligere fald i antallet af usikre læsere i forhold til sidste år. Alt i alt går det den helt rigtige vej på disse årgange, og for at fortsætte med den positive udvikling, skal vi fortsat have fokus på læseindsats også på mellemtrinnet, siger Katrin Lass.

Målrettet indhold

For yderligere at forøge antallet af sikre læser, anbefales det, at der på skolerne fokuseres på målrettet ind-

hold i læsebåndstiden, fx gentaget læsning, makkerlæsning, ordforråds-træning, at læsekoordinator tilbyder læsehold på mellemtrinnet, fx med læsehold i læsestrategier eller flydende læsning, at der på skolerne fokuseres på udvidelse af elevernes ordforråd, fx gennem fokuseret ordforråds-træning og at alle lærere implementerer faglige læse- og skrivestrategier i deres undervisning.

Fra i år træder skolernes handleplaner for læsning i kraft. Den mere målrettede og fokuserede indsats omkring læsning skal gerne udmøntes i, at man allerede fra næste skoleår kan spore forbedringer i de samlede læseresultater. Læseskubuddannelsen og indsatsen for elever på 2. årgang (nu 3. årgang) skal gerne afspejles endnu mere i de kommende læseresultater for 2. og 3. årgang og på sigt også give en afsmittende effekt på læseindsatsen generelt i indskolingen.

270 elever med i udvekslingsprojekt

Elever

Unge synes, at de kulturelle forskelle slet ikke er så store - lige bortset fra maden.

135 unge fra Sydslesvig og 135 unge fra Danmark har i efteråret deltaget i Skoleforeningens elevudvekslingsprojekt.

For de unge er det en dannelsesrejse. De fra Sydslesvig møder dansk kultur og bor i en dansk familie, og eleverne fra Danmark oplever Sydslesvig med områdets egen danske mindretalskultur.

Simon og Oliver fra Silkeborg og Leander og Felix fra Kiel er fire af disse unge.

- Vi kendte ikke til Sydslesvig, før vores tysklærer foreslog klassen, at vi kunne deltage i elevudvekslingen, fortæller Simon og Oliver.

Gensidigt besøg

I alt er syv elever fra klassen taget af sted til Sydslesvig. To uger tidligere havde de besøg af de unge sydslesvigere.

- Hvinningdalskolen i Silkeborg er kæmpestor, der går 780 elever, fortæller Leander og Felix.
- Selv går de i Jernved Danske Skole med 69 elever.
- Der er helt andre muligheder på skolen, som for eksempel har sit eget cafeteria, siger de.
- Til gengæld synes Simon og Oliver, at Jernved Danske Skole er mere hyggelig. De fire

FOTO: DANIEL DÜRKOP

Simon, Felix, Oliver og Leander deltog i elevudvekslingen.

unge synes ikke, at de kulturelle forskelle er så store. De har de samme interesser, blandt andet at spille computerspil. Det, der er mest forskel på, er maden, både hvad man spiser og

hvornår.

- I Danmark spiser man varmt om aftenen, og hos os er der varm mad til frokost, siger Felix, og det har været noget, især de to drenge

fra Danmark lige skulle vænne sig til.

Eva-Lotta von Heyer, Felix' mor, er meget glad for, at hendes søn har deltaget i udvekslingen. Og hun er glad for at have haft Simon boende.

- Han er nærmest bare flyttet ind, siger hun med et smil.

Tilbagemeldinger

Lederen af Skoleforeningens Rejsekontor, Sally Flindt Hansen, har fået mange positive tilbagemeldinger fra de danske og sydslesvigske familier.

- Der har ikke været de store problemer, men hjemve er selvfølgelig altid et emne. Vi anbefaler, at familierne besøger hinanden inden udvekslingen, fordi man simpelthen er bedre forberedt, når man har mødt hinanden og har fået et indblik i, hvordan familielivet fungerer hos den anden part. Det skaber tryghed, siger hun.
- Selv om udvekslingsprojektet vokser, har der igen i år været 40 danske og 40 sydslesvigske unge, som ikke kunne være med.
- Vi kunne desværre ikke finde et matchende barn på den anden side af grænsen. Der er for eksempel mange flere sydslesvigere i 4. klasse end danskere, der ønsker et gensidigt besøg. Omvendt er der mange flere danskere i 8. og 9. klasse, som gerne vil af sted, end der er sydslesvigere, siger Sally Flindt Hansen.

FOTO: LARS SALOMONSEN

To gode grunde til at fejre

Fødselsdag

Tønning Børnehave fyldte rundt og åbnede ny gruppe for børn under tre år.

Tønning Børnehave fejrede forleden sin 80 års fødselsdag. Det blev til en dejlig fest med mange gæster, blandt dem generalkonsul Henrik Becker-Christensen, Skoleforeningens formand Udo Jessen og forhenværende børnehave- og skolefritidschef Birgit

Messerschmidt, og med underholdning, som børnehave- og skolebørnene stod for.

Og der var mere at fejre denne dag end en fødselsdag. Siden den 1. oktober har Tønning Børnehave nemlig en såkaldt familiegruppe, hvor der kan optages op til ni børn under tre år.

- Det er noget, vi har arbejdet for i årevis, siger børnehaveleder Veronika Jørgensen.
- Seks af de helt små børn er alle-

rede flyttet ind i børnehaven, og to pladser er reserveret.

- Så vi er rigtig glade, men vi ser også udfordringen i, at både de mindste og de store børn har brug for at være for sig selv en gang imellem, siger hun.

Børnehave fyldt med liv

Skoleforeningens formand Udo Jessen oplevede en børnehave fyldt med liv.

- Når det er børnehaven, der frem-

tidssikrer skolen, så må det være familiegruppen, der fremtidssikrer hele konstruktionen, siger han.

For Birgit Messerschmidt var dagen den absolut sidste arbejdsdag. Hun kom med Skoleforeningens officielle hilsen:

- Tønning Børnehave har været på forkant, og der er blevet skabt et godt læringsmiljø. Da institutionen oprindeligt var bygget til 60 børn, har vi efter et længe næret ønske omdannet den ene gruppe til en al-

dersintegreret gruppe, som betyder, at der også kan optages børn under tre år. Stemningen i en børnehave er af stor betydning for den tryghed, børn, forældre og pædagoger oplever - et miljø med varme og harmoni - og det har både de tidligere og nuværende medarbejdere været med til at skabe. En institution med et kvalitativt godt pædagogisk arbejde, sagde Birgit Messerschmidt.

FOTOS: MANFRED BAUCH

Gæsterne stod i kø for at sige farvel til Birgit Messerschmidt.

Farvel med ondt i maven

Reception

Birgit Messerschmidt fik en rørende afsked på A.P. Møller Skolen.

Både venner, bekendte og familie, politikere og nuværende og forhenværende kolleger var mødt op, da Skoleforeningen sagde farvel til forhenværende børne- og skolefritidschef, Birgit Messerschmidt, med en reception på A. P. Møller Skolen. Der var mere end 300 gæster i alt, og talerne nåede at belyse de fleste, både store og små, episoder i Birgit Messerschmidts 42 år lange arbejde i og for Skoleforeningen.

En ildsjæl

- Vi er rigtig mange, der har ondt i maven, fordi du går, sagde Skoleforeningens formand, Udo Jessen.

- For du har været en ildsjæl, der på bedste vis har synliggjort Skoleforeningen indadtil og udadtil, sagde han.

Skoledirektør Anders Molt Ipsen takkede sin direktionskollega for, at hun altid har set udviklingspotentiale på dagtilbudsområdet, blandt andet med hensyn til skolefritidsordningerne og vuggestuer.

Den nye dagtilbudschef Petra von Oettingen mindede om den rummelighed, viden og åbenhed, der har præget Birgit Messerschmidts leder-

Institutionslederne gav Birgit et quiltttæppe i afskedsgave.

stil.

- Du har altid haft en optimistisk tilgang til tingene og evnen til at lade dig begejstre og begejstre andre, sagde hun.

Det politiske liv blev repræsenteret ved konsul Henrik Hansen, SSWs landdagskvinde Jette Waldinger-Thiering og Slesvigs borgmester Arthur Christiansen, som også er tidligere borgmester i Hanved. Han har været Birgit Messerschmidts samarbejdspartner i mange år.

En DYR ven

- Jeg skal også overbringe en hilsen

fra byerne og kommunerne og sige, at du altid har været en DYR ven, sagde han.

- Men samtidig har vi altid været glade for at samarbejde med dig, fordi vi har følt, at du også kan se tingene fra kommunernes side, sagde han.

Til sidst fik Birgit Messerschmidt en fællesgave fra alle daginstitutioner: Et quilttæppe med symboler fra de enkelte institutioner. Aftenens underholdning stod Frøya Gildberg, Bente Stenger-Wulff, Duborg-Skolens 12. årgang og Hiort Lorenzen-Skolens Børnehave for.

Multi-kulti-café i Sørup

Kultur

Flygtninge, integration og et ønske om at hjælpe var udgangspunktet for Sørup Danske Skoles multi-kulti-café i november.

- Vi var hurtigt klar over, at skolen ikke kommer til at optage flygtningebørn, men ønsket om at kunne hjælpe med at løfte det store ansvar, samfundet har med at integrere mennesker, som er traumatiseret og har satset alt, var tilstede, siger skoleinspektør Anja von Oettingen.

Skolen fandt en mulighed ved at stille lokaler, materialer og arbejdskraft til rådighed og organiserede en café, hvor flygtninge og deres hjælpere, naboer, elever og andre interesserede deltog.

- Vi indrettede forskellige væresteder, som småkagebaking, et hjørne med spil, et til at tumle rundt og selvfølgelig en café til at sidde sammen, fortæller Gerburg Ullrich, der er ansat i SFOen, og som stod for den

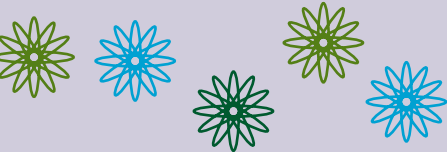
overordnede organisation.

- Mest populær blandt de ca. 50 besøgende var det verdenskort, vi hængte op, og hvor det blev tydeligt, hvilke veje mange af gæsterne havde lagt bag sig, delvis til fods, tilføjer hun med et smil.

Skolen har flere ideer i støbeskeen.

- Vi vil gerne organisere noget, som er særligt for mindretallet og alligevel kan samle og begejstre mennesker fra forskellige nationer og aldre. Derfor vil vi til foråret/sommer invitere til en omgang rundbold. Helt enkelt, siger Anja von Oettingen.

Nye ledere

Min institution: Gottorp-Skolen.
Navn: Ole Peter Larsen (O.P.).
Alder: 50 år.
Familieforhold: Gift med Jette gennem 17 år. Børn: Laurids 17 år, Gustav 16 år. Hund: Buster 7 år.

Jeg kommer oprindeligt fra: Bramming/Ribe.

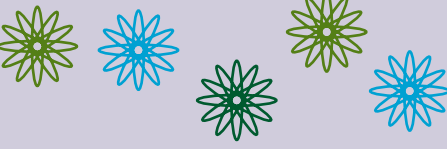
Jeg er blevet leder i Sydslesvig fordi: Jeg ved mit første møde med Gottorp-Skolens ansatte og forældre havde en rigtig god fornemmelse for, at her er der en vel-dreven skole med en positiv ånd og god energi.

Mine fritidsinteresser er: Jeg løber meget i fritiden og har løbet maraton i New York i efteråret.

Min yndlingsbog/film/musik: Bog: Ken Follett; Giganternes fald (Century trilogien), Musik: Van Morrison, Tom Petty.

I skolen var jeg bedst til: Matematik og idræt.

Jeg har før arbejdet som: Jeg har været i lærer i over 20 år. Før det var jeg handelsuddannet.

Min institution: Husby Danske Skole.
Navn: Dirk Jäger.
Alder: 43 år.
Familieforhold: Gift med Antje siden 1999, børn: Ellen (11), Anne Mathilde (8) og Maarten (5), kæledyr: Emma (hund, 14) og Adele (kat, 15).

Jeg kommer oprindeligt fra: Flensborg.

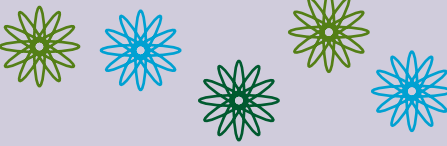
Jeg er blevet leder i Sydslesvig fordi: Det er hér, jeg stammer fra, jeg havde lyst til forandring, om 17 år er jeg 60 – så er det måske for sent.

Mine fritidsinteresser er: Illustration, politik, Mo-town-plader og Aberdeen (Skotland).

Min yndlingsbog/film/musik: Krabat, The Commitments, Ben l'Oncle Soul.

I skolen var jeg bedst til: Billedkunst og tysk.

Jeg har før arbejdet som: Underviser ved Gulde Danske Skole, Kaj-Munk-Skolen og A. P. Møller Skolen.

Min institution: Treja Danske Skole
Navn: Bjørn Rosenbaum.
Alder: 50 år.
Familieforhold: Gift med Maike, sammen har vi Mats (15) og Lene (12).

Jeg kommer oprindeligt fra: Egernfærde.

Jeg er blevet leder i Sydslesvig fordi: Som indfødt sydslesviger går jeg meget ind for et godt samarbejde mellem alle danske institutioner. Det prøver vi på at leve i Treja og omegn. Et dejligt arbejde, der giver nye perspektiver og energi hver dag.

Mine fritidsinteresser er: Triatlon, alpint skiløb, guitar og fotografi.

Min yndlingsbog/film/musik: Jeg sluger rigtig mange nordiske krimier. Film: Highlander - there can be only one. Musik: nærmest alt undtagen Schlager og techno, favorit U2 med »Beautiful day«.

I skolen var jeg bedst til: Idræt og at komme med dumme bemærkninger :o)
Jeg har før arbejdet som: Lærer.

Julemotivet for Skoleforeningens julekort er tegnet af Jette Petersen 8 år i 2. klasse på Oksevejens Skole.

Julemotivet for Rejsekontorets julekort er tegnet af Lars Budach 8 år i 2. klasse på Jaruplund Danske Skole.

Jul i Ørsted Børnehave.

Juleklip i Ingrid-Hjemmet i Flensborg.

Juleklip i Nibøl Børnehave.

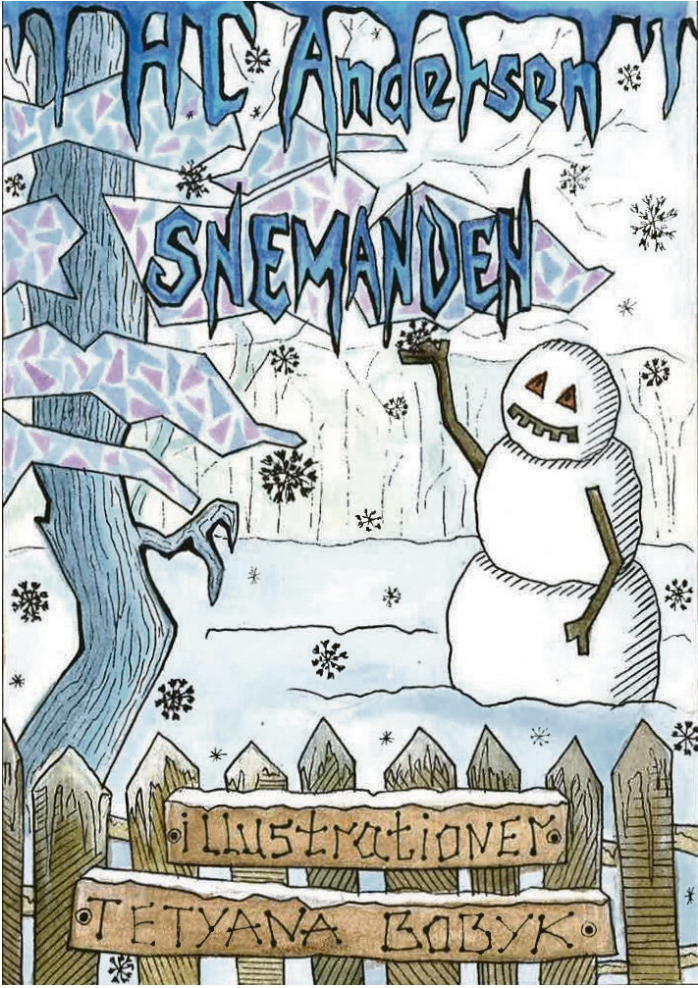
**Skoleforeningen
ønsker alle en
god jul og godt
nytår**

Skovgades Børnehave pynter juletræet i Skoleforeningens forvaltning.

Jul med Kaj Munk-Skolens luciapiger.

Snemanden er tegnet af Tetyana Bobyk, elev på Jaruplund Højskole. Se mere på www.skoleforeningen.org/snemand.

Jul i Læk Børnehave.